

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 17.6.2025

COM(2025) 821 final

2025/0172 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

kaitsevalmidusprojektide loamenetluse kiirendamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Venemaa sissetung Ukrainasse on väga selgelt näidanud, et vaja on tugevamat kogu ELi hõlmavat kaitseotstarbeliste toodete turgu, mis suudab tekkivate julgeolekuohtude korral liikmesriikide kaitsevalmidust toetada. Käimasolev konflikt on toonud esile Euroopa kaitsemaastiku haavatavused, millest tuleb välja, kui tähtis on kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi sidusus ja kerksus. Hästi toimiv ELi kaitseturg on ülioluline, et liikmesriikidele oleks praegustele ja tulevastele julgeolekuprobleemidele tulemuslikult reageerimiseks tagatud juurdepääs vajalikule kaitsevõimele, -tehnoloogiale ja vajalikele kaitseotstarbelistele toodetele.

Muutuva geopoliitilise olustiku mõju ELi kaitseturule on olnud märkimisväärne, muu hulgas on esinenud tarneahelahäireid, suurenenud on kaitseotstarbeliste toodete nõudlus ning järjest kasvab vajadus koostalitlusvõimeliste ja uuenduslike lahenduste järele. Ent ELi kaitseturule mõju avaldavad kehtivad õigusaktid ei ole praegustele probleemidele kohandatud, mis pidurdab liikmesriikide suutlikkust reageerida tekkivatele ohtudele kiiresti ja mõjusalt. Praegu kehtivast, rahuajal väljatöötatud raamistikust jääb liikmesriikide kiireloomulistele vajadustele reageerimisel sageli väheks, samuti ega paku see vajalikke stiimuleid investeringuteks kaitsealasesse teadus- ja arendustegevusse, eriti kui tahta järgmise nelja aasta jooksul hõlbustada vähemalt 800 miljardi euro suuruseid kaitseinvesteeringuid, nagu on märgitud ühises kaitsevalmiduse valges raamatus¹.

Nende probleemide lahendamiseks peab EL astuma samme kogu ELi hõlmava kaitseotstarbeliste toodete turu tugevdamiseks, et edendada integreeritumat ja konkurentsivõimelisemat kaitsetööstuse baasi. ELis tugevama ja kerksema kaitseturu loomise ja vajaliku taristu arendamisega saab EL toetada liikmesriikide kaitsevalmidust, edendada Euroopa strateegilist autonoomiat ning aidata kaasa Euroopa julgeolekukeskkonnas stabiilsuse ja turvalisuse suurendamisele.

Käesolev ettepanek kuulub kaitsevalmiduse koondpaketti. Lisaks muudes õigusaktides sätestatud kehtivate õigusnormide lihtsustamisele nähakse käesoleva ettepanekuga ette kaitsevalmidusega seotud lubade andmiseks eraldi kiirmenetluse kehtestamine.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ettepaneku eesmärk on kohandada kogu ELi hõlmavat kaitseturgu reguleerivaid sätteid praegusele julgeolekustenaariumile vastavaks, tehes sihipäraseid kohandusi, mis lihtsustavad haldusmenetlusi, vähendavad bürokraatiat ja pakuvad paindlikumaid lahendusi. Ettepanekuga püütakse menetluste sujuvamaks muutmise ja bürokraatlike takistuste vähendamise teel luua dünaamilisem ja reageerimisvõimelisem ELi kaitseturg, mis pakub paremaid vahendeid liikmesriikide kaitsevalmiduse toetamiseks ning konkurentsivõimelise ja uuendusliku Euroopa kaitsetööstuse arendamise edendamiseks.

¹ Ühine valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ (JOIN(2025) 120 final, 19. märts 2025).

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek aitab kaasa ELi kaitsevõime suurendamise ja strateegilise autonoomia tugevdamise eesmärkide saavutamisele ning toetab ühtlasi uuendusliku ja kestliku kaitsetehnoloogia arendamist. Käesoleva ettepanekuga kehtestatud kiirendatud loamenetlus hõlbustab kaitsevalmidusprojektide ja eeldatavate kaitseinvesteeringute kiiret kasutuselevõttu järgmise nelja aasta jooksul vähemalt 800 miljardi euro ulatuses, tagades, et ELi kaitsetööstus suudab kiiresti reageerida tekkivatele julgeolekuprobleemidele ja aidata kaasa Euroopa kodanike kaitsele. Loamenetluse sujuvamaks muutmisega aitab käesolev ettepanek ka vähendada kaitsetööstusettevõtete halduskoormust ja kulusid, võimaldades neil keskenduda ELi liikmesriikide vajaduste täitmisele, tiptasemel tehnoloogia arendamisele ja kõrge kvalifikatsiooniga töökohtade loomisele.

Kavandatud meetmed suurendavad ühtlasi ELi kerkust ja strateegilist autonoomiat, tagades peamise kaitseotstarbelise tehnoloogia suhtes varustuskindluse, mis on ülioluline ELi kaitsevõime arengu toetamiseks ning avaliku korra ja julgeoleku jaoks. Tugeva ja uuendusliku kaitsetööstuse arengu edendamiseks aitab käesolev ettepanek vähendada ELi sõltuvust kolmandate riikide tarnijatest ja suurendada ELi suutlikkust tekkivatele julgeolekuprobleemidele reageerida.

Ettepanek on kooskõlas ELi poliitikaga ohutuse, tervishoiu ja keskkonna valdkonnas, sest sellega ei tehta standardites järeleandmisi, vaid püütakse menetlusi kiirendada. Ettepanek ei piira kohaldatavate loamenetlustega ette nähtud kontrolli taset.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114. Määruses kavandatud meetmete eesmärk on säilitada siseturu, eelkõige kogu ELi hõlmava kaitseturu hea toimimine. Praegust geopoliitilist olukorda silmas pidades peavad ELi liikmesriigid kiiresti oma kaitsevalmidust suurendama. Selleks on kogu ELi hõlmava kaitseturu toimimise huvides vaja investeerida kaitsevalmidusse (nt tootmistehased, katserajatised ja vajalik taristu). Seejuures on liikmesriikide või ELi kaitsevalmidust suurendavate arendusprojektide jaoks vaja mitut luba. Olukord, kus siseturu mõnes osas on ette nähtud palju lühem loamenetlus, kujutaks endast tõsist ohtu siseturu tõrgeteta toimimisele. Käesoleva ettepanekuga tagatakse, et kaitsevalmidusprojektide loamenetlus on kõigis liikmesriikides kiire ja ühtlustatud.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Liikmesriigid üksi ei suuda ettepaneku eesmärgi saavutada, sest probleemid on piiriülesed. Kaitsetööstus on tihedalt integreeritud ja omavahel seotud ning ettevõtjad tegutsevad mitmes liikmesriigis ja tuginevad riigipiire ületavatele keerukatele tarneahelatele. Pakutud meetmed keskenduvad valdkondadele, mille puhul annab liidu tasandil tegutsemine vajalike meetmete ulatuse, kiiruse ja mastaabi tõttu tõendatava lisaväärtuse. ELi tasandil kiirendatud loamenetluse kehtestamisega täidab ettepanek eesmärgi luua ELis tegutsevatele kaitsetööstusettevõtetele võrdsed tingimused, tagades, et nad suudavad kiiresti ja tulemuslikult kaitsetööstuslikku tootmist suurendada. ELi kollektiivsed kaitsealased jõupingutused eeldavad koordineeritud lähenemisviisi ning kavandatud mehhanism hõlbustab kaitsevalmidusprojektide kiiret kasutuselevõttu.

See, kui liikmesriigid kaitsevalmidusprojektide loamenetluste käsitlemist omavahel ei koordineeri, võib viia selleni, et algab regulatiivne võidujooks nõuete leevendamisele või saavad siseturu mõned osad konkurentsieelse. See oleks kaitseotstarbeliste toodete varustuskindlusele avalduva negatiivse mõju tõttu ebasoovitav, ohustades potentsiaalselt ELi suutlikkust tekkivatele julgeolekuohtudele reageerida. Kavandatud mehhanism ei mõjuta asjaomaste lubade andmise faktilist alust, vaid loob liikmesriikides ühtse kontaktpunkti ja teeb loataotluste käsitlemise paindlikumaks. See teeb kaitsetööstusettevõtetele asjakohaste lubade saamise sujuvamaks, tagades samal ajal vajalike keskkonna-, tervishoiu- ja ohutusstandardite järgimise.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, sest see ei lähe kaugemale, kui on vaja Euroopa tasandil kindlaks määratud eesmärkide saavutamiseks.

Võttes arvesse enneolematut geopoliitilist olukorda, märkimisväärset ohtu liidu julgeolekule ja kaitseinvesteeringute enneolematut ulatust järgmise nelja aasta jooksul, on kavandatud poliitiline lähenemisviis proportsionaalne kindlaks tehtud probleemide ulatuse ja tõsidusega. Ettepaneku eesmärk on tugevdada liikmesriikide kaitsevalmidust meetmetega, mille kaudu tagada kaitsealase tootmisvõimsuse ulatuslikku ja kiiret kasvu silmas pidades kogu ELi hõlmava kaitseturu sujuv toimimine.

- **Vahendi valik**

Komisjon teeb ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus. See on kõige sobivam õigusakt, sest kaitsevalmidusprojektide elluviimiseks vajalikku ühtsust on võimalik tagada ainult määruse kui siduva ning ühetaoliselt ja vahetult kohaldatava õigusaktiga.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega konsulteeriti põhjalikult, muu hulgas korraldati avalik küsitlus, mis oli avatud kuni 22. aprillini 2025, ning mitmeid sihipäraseid kohtumisi liikmesriikide, liidu asjaomaste ettevõtjate esindajate ja muude peamiste sidusrühmadega. Konsultatsiooni käigus ja komisjoni kogemusi asjaomaste õigusaktide rakendamisel arvesse võttes tehti kindlaks peamised takistused ja probleemid ELi regulatiivses keskkonnas. Saadud väärtuslikele sisenditele ja komisjoni eksperditeadmistele tuginedes on käesolevas määruses esitatud ettepanekute eesmärk need põhiküsimused lahendada ja parandada ELi õigusraamistiku üldist mõjust.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata

- **Mõjuhindang**

Euroopa Ülemkogu kutsus oma 6. märtsi 2025. aasta järeldustes komisjoni üles kiirendama tööd kõigis tegevussuundades, et järgmise viie aasta jooksul otsustavalt suurendada Euroopa

kaitsevalmidust. Lisaks kutsus Euroopa Ülemkogu samades järeldustes komisjoni üles julgeoleku ja kaitse valdkonnas lihtsustamiseks kiiresti järelmeetmeid võtma.

Kuna tegemist on kiireloomulise ettepanekuga, mille eesmärk on toetada Euroopa kaitsetööstuse kiiret kohanemist uue geopoliitilise keskkonnaga ja aidata alates 2023. aasta algusest sõjas olevat riiki, ei olnud võimalik mõjuhinnangut enne kaitsevalmiduse koondpaketi vastuvõtmist koostada. Kolme kuu jooksul pärast käesoleva ettepaneku vastuvõtmist esitab komisjon talituste töödokumendi, milles põhjendatakse üksikasjalikult kõnealust seadusandlikku meetet ja selgitatakse selle asjakohasust kindlaksmääratud poliitikaeesmärkide saavutamiseks kooskõlas asjaomaste parema õigusloome eeskirjadega.

Ettepanek käsitleb õigusaktide piiratud ja sihipärast muutmist. Muudatused põhinevad õigusaktide rakendamisel saadud kogemustel. Muudatused ei avalda poliitikale märkimisväärselt mõju, vaid tagavad üksnes tõhusama ja tulemuslikuma rakendamise. Kuna muudatused on sihipärased ning asjakohased poliitikavalikud puuduvad, ei ole mõjuhinnang vajalik. Lisatud teatises vaadeldakse siiski selliste meetmete mõju lähemalt, sealhulgas analüüsitakse selles kontekstis tehtud ELi avaliku uuringu tulemusi.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek luua kaitsesektoris lubadega seotud menetluste jaoks ühtne kontaktpunkt ühes kiirendatud loamenetlusega avaldab eeldatavasti VKEdel, suurettevõtjatel ja muudel kaitsesektori sidusrühmadel nõuete täitmisel tekkivate kulude minimeerimisele positiivset mõju. Liikmesriikides ühtse kontaktpunkti loomise tulemusel ei pea ettevõtjad lubasid taga ajama mitmes asutuses ja haldusorganismis, mis vähendab haldusülesannetele kuluvat aega ja ressursse. Haldusmenetluste lihtsustamine vähendab märkimisväärselt ebakindlust, sest kaitsetööstusettevõtetele võimaldatakse suuremat kindlust ja prognoositavust, mistõttu nad saavad planeerida oma kaitsevalmidustegevusi suurema kindlusega.

Kiirmenetlus, milles eeldatakse, et juhul, kui vastust ettenähtud tähtjaks ei tule, on luba antud, kiirendab ka lubade väljaandmist, võimaldades kaitsetööstusettevõtetele alustada oma projekte varem ja vähendades seega viivitusi ja minimeerides kaasnevaid kulusid. Selline sujuvamaks muudetud menetlus suurendab ELi kaitsesektori konkurentsivõimet ja seda eelkõige VKEde jaoks, kes saavad muutuvatele turutingimustele ja klientide vajadustele kiiremini reageerida. Tõhusam ja prognoositavam lubade väljaandmise menetlus muudab ELi kaitsesektori atraktiivsemaks nii sise- kui ka välisinvestorite jaoks, suurendades potentsiaalselt selles sektoris nii investeeringuid kui ka kasvu.

See hõlbustab kaitsesektoris kaubandust, eelkõige VKEde jaoks, kes saavad oma tooteid ja teenuseid lihtsamalt eksportida, millega aidatakse kaasa rahvusvahelise kaubanduse kasvule. Ühtse kontaktpunkti ja kiirmenetluse loomine hõlbustab ka koostööd ELi kaitsetööstusettevõtete ja nende rahvusvaheliste partnerite vahel, edendades ühisprojektide ja -koostöö arendamist ja tagades samal ajal vastavuse rahvusvahelistele lepingutele ja proportsionaalsetele nõuetele, et minimeerida VKEde ja muude sidusrühmade halduskoormust.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Liikmesriigi taotluse korral on abi, mida antakse suutlikkuse suurendamiseks, et toetada ühtse kontaktpunkti loomist või toimimist, Euroopa kaitsetööstuse programmi (EDIP) raames rahastamiskõlblik, kui see on vastu võetud programmi kokkulepitud rahastamispaketi raames ja vastavas ulatuses. Käesoleva ettepaneku kohane suutlikkuse suurendamise toetus kuulub Euroopa kaitsetööstuse programmi kohaste toetusmeetmete kohaldamisalasse. Kuna mõju eelarvele on piiratud, finantsselgitust ei koostata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Käesoleva määrusega kehtestatakse kaitsevalmidusprojektide jaoks sujuvamaks muudetud loamenetlused. Kõik kaitsevalmidusprojektid saavad kasu sellest, et liikmesriigid määravad riikliku pädeva asutuse ühtseks kontaktpunktiks, kes vastutab lubade väljaandmise koordineerimise ja hõlbustamise eest, juhendab ettevõtjaid ning tagab, et teave on üldsusele kättesaadav ja et kõiki dokumente saab digitaalselt esitada. Määruses on sätestatud loamenetluste üksikasjalik ajakava. Ettepanek on kooskõlas lubade väljaandmist käsitlevate liidu õigusaktidega.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

kaitsevalmidusprojektide loamenetluse kiirendamise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Nagu on rõhutatud ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“,³ ähvardab liitu tõsine ja üha suurenev oht, sest Euroopast on taas saanud täieulatusliku konflikti tallermaa. Sellele süvenevale probleemile reageerimiseks on hädavajalik, et liit tegutseks oma kaitsevalmiduse tugevdamiseks otsustavalt. Euroopa kaitsevalmidust on vaja kiiresti suurendada, et Euroopal oleks hiljemalt 2030. aastaks tugev ja piisav kaitsepositsioon. Lähtudes plaanidest võtta järk-järgult kasutusele kava „ReArm Europe“ / „Kaitsevalmidus 2030“ raames kavandatud vahendid, võivad kaitseinvesteeringud järgmise nelja aasta jooksul kasvada vähemalt 800 miljardi euroni. Selle jõupingutuse oluline aspekt on vajadus suurendada liidu kaitsealast tootmisvõimsust, et liidul oleks võimalik tekkivatele julgeolekuohtudele tulemuslikult reageerida. Selle eesmärgi saavutamiseks on kindlasti vaja õigusnorme lihtsustada ja ühtlustada. Õigusraamistike sujuvamaks muutmise ja omavahel vastavusse viimisega saab liit pakkuda kaitsetööstuse jaoks soodsamat tegutsemis- ja innovatsioonikeskkonda, kus luua vajalikku võimekust tagada Euroopa julgeoleku- ja kaitsevalmidus.
- (2) Siinkohal tuleks kaitsevalmidust mõista kui liikmesriikide suutlikkust olla kaitsevaldkonnaga seotud kriisideks ennetava ja koordineeritud lähenemisviisi abil valmis, neid ennetada ja neile reageerida, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/81/EÜ⁴. Muu hulgas tuleb selleks tagada, et sellistele kriisidele tulemuslikuks reageerimiseks on kaitsetööstusel olemas ressursside, võimete ja taristu hankimiseks ja säilitamiseks vajalik suutlikkus.
- (3) Kaitsevalmidusega seotud rajatiste ja taristu ehitamiseks või laiendamiseks ning seotud tegevuse elluviimiseks on sageli vaja taotleda mitut asjaomast luba ja

²

³ Ühine valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ (JOIN(2025) 120 final, 19. märts 2025).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

heakskiitu. Olemasolevad loamenetlused, mis sisaldavad eri valdkondade hindamisi, on sageli pikad ja tülikad. See, et nendes menetlustes praegu puuduvad kogu liitu hõlmavad sätted kaitsevalmidusega seotud tegevuse kiirendatud menetlemiseks, pidurdab kaitseotstarbelise tootmise suurendamist ja kaasneva taristu õigeaegset kasutuselevõttu ning kaitsevalmidusega seotud tegevust ja tekkivate julgeolekuvajaduste rahuldamiseks üliolulisi investeeringuid.

- (4) Riiklike loamenetlustega tagatakse kaitsevalmidusprojektide ohutus, turvalisus ning vastavus keskkonna-, sotsiaalsetele ja muudele ohutusnõuetele. Liidu keskkonnaõiguses on riiklike loamenetluste sisu jaoks ette nähtud ühised tingimused ning sel viisil tagatakse kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja võimaldatakse kasutada kestlikult liidu potentsiaali toormete väärtusahelas.
- (5) Samal ajal võib riiklike loamenetluste ettearvamatus, keerukus ja sageli ülemäära pikk kestus vähendada liikmesriikide kaitsevalmiduse tulemuslikuks tugevdamiseks vajalikku investeerimiskindlust. Ka asjakohaste projektide loamenetluse struktuur ja kestus võivad olla eri liikmesriikides väga erinevad. Seega peaksid liikmesriigid kaitsevalmidusprojektide puhul kohaldama sujuvamaks muudetud ja prognoositavaid loamenetlusi, et tagada nende projektide tulemuslik ja kiirem elluviimine.
- (6) Kuigi teatavad liikmesriigid on võtnud või tõenäoliselt võtavad meetmeid kaitsetööstuse loamenetluste kiirendamiseks, on selleks mitmeid viise ning tekkivad lahknevused takistaksid kaitsesektoris siseturu toimimist. Kaitseprojektide loamenetluse osas lahknevad riigisisised õigusaktid on osutunud Euroopa asjaomaste kaitseotstarbeliste toodete tarneahelate kitsaskohaks. Siseturu toimimise tagamiseks on vaja loamenetlusi kiirendada, milleks tuleb kehtestada ühtlustatud õigusnormid.
- (7) Kuigi liidu institutsioonid saavad pakkuda suuniseid ja raamistikke, lasub vastutus lubade andmise ja kiirendatud loamenetluse võimaldamise eest peamiselt liikmesriikidel. Liikmesriigid saavad nende haldus- ja regulatiivsele olustikule vastavaid muudatusi ise kõige paremini ellu viia.
- (8) Kaitsevalmidusprojektide puhul on tingimata vaja vähendada loamenetluste keerukust ja kestust. Liit püüab sellega, et kehtestatakse riiklikud loaraamistikud, mis prioriseerivad neid projekte ja tagavad nende kiire menetlemise, suurendada oma kaitsealast tootmisvõimsust ja valmisolekut hiljemalt 2030. aastaks.
- (9) Nende probleemide lahendamiseks peaks kaitsetööstus saama tugineda õigusnormidele, mis on olnud tööstuslike loamenetluste sujuvamaks muutmisel juba tõendatult mõjusad. Eesmärk on kaitsetööstuse tegevusega seotud lubade menetlemise tähtaegu lühendada, sealhulgas uute tehaste ja nendega seotud taristu ehitamiseks, olemasolevate rajatiste laiendamiseks, katsekohtade rajamiseks, koolituseks ja sertifitseerimiseks, kuid samas tugineda kehtivatele kohaldatavatele sätetele ja neid laiendada.
- (10) Liidu õiguse järgimine, sealhulgas näiteks vee, jäätmekäitluse, õhu, ökosüsteemide, elupaikade, arheoloogiliste leidude, bioloogilise mitmekesisuse ja lindude kaitse vallas, on loamenetluse lahutamatu osa, erand pole ka kaitsesektor. Sellised õigusnormid toimivad negatiivse mõju vältimisel või minimeerimisel hädavajaliku kaitsemeetmena. Siiski tuleks (näiteks keskkonnanalaste) nõuete taset langetamata kasutada kõiki võimalusi nõutavate hindamiste ja lubade sujuvamaks muutmiseks, et tagada kaitsevalmidusprojektide loamenetluse prognoositavus ja õigeaegsus. Selles suhtes tuleks põhjendamatute kattumiste vältimiseks tagada, et vajalikud hindamised tehakse koos.

- (11) Selleks et hõlbustada kaitsevalmidustegevusega seotud halduslike loataotluste tõhusat ja õigeaegset menetlemist ja kaitseotstarbelise tootmise laiendamist, peavad liikmesriigid tagama, et pädevad riiklikud asutused rakendavad kiirmenetlusi. Need asutused peaksid tagama sellistel kasutusjuhtudel võimalikult kiire õigusliku käsitlemise, et seeläbi võimaldada õigeaegset kaitsevalmiduse vajadustele reageerimist.
- (12) Kaitsetegevusega seotud lube vajavate tööstusrakenduste ühtse kontaktpunkti loomise eesmärk on teabevahetust sujuvamaks muuta, vähendada halduskoormust ja kehtestada loamenetluse edasiseks kiirendamiseks selged ja õiguslikult siduvad tähtsajad ning pakkuda seeläbi kaitseotstarbelistele tööstusrakendustele jõudsa edenemise võimalusi. Lisaks pakub see investoritele kindlustunnet, sest tagatakse loataotluste kiire menetlemine ja piiratakse aeganõudvate menetlustega seotud investeerimiskriske.
- (13) Selleks et kiirendada ühtsete kontaktpunktide täies mahus tööle asumist, peaksid liikmesriigid võimaluste piires ära kasutama võimalikku vastastikust täiendavust olemasolevate ühtsete kontaktpunktidega, näiteks nendega, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1735⁵ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1252⁶ alusel.
- (14) Lisaks peaksid liikmesriigid pakkuma nende territooriumil asuvatele kaitsevalmidusprojektidele vajalikku haldustuge, et hõlbustada nende õigeaegset ja tulemuslikku rakendamist, pöörates erilist tähelepanu nendes projektides osalevate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate vajadustele, abistades neid kohaldatavate haldus- ja aruandluskohustuste täitmisel, teavitades üldsust, et suurendada projektide heakskiitmist, ja andes loamenetluse käigus projektiarendajatele suuniseid.
- (15) Komisjon võib pakkuda ühtsele kontaktpunktile suutlikkuse suurendamise toetust, sealhulgas tehnilist abi, koolitust, seiret ja hindamist, et arendada ja tugevdada võimeid, protsesse ja ressursse, mida ühtsetel kontaktpunktidel on vaja käesoleva määruse kohaldamiseks arendada. Sellist toetust võivad taotleda liikmesriigid ja see kuulub Euroopa kaitsetööstuse programmi toetusmeetmete kohaldamisalasse [*viide lisatakse pärast EDIPi vastuvõtmist*].
- (16) Selleks et tagada selgus kaitsevalmidusprojektide loamenetluse staatuse osas ja vähendada kohtumenetluse kuritarvitamise ohtu, piiramata seejuures tõhusat kohtulikku kontrolli, peaksid liikmesriigid tagama, et kõik kaitsevalmidusprojektide loamenetlustega seotud vaidlused lahendatakse aegsasti. Sel eesmärgil peaksid liikmesriigid tagama, et projektiarendajatel on võimalik kasutada lihtsaid vaidluste lahendamise menetlusi ning et kaitsevalmidusprojekte käsitletakse kõigis projektidega seotud haldus- ja kohtumenetlustes ja vaidluste lahendamise menetlustes kiirkorras, kuivõrd sellised kiirmenetlused on riigisisises õiguses ette nähtud.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1735, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa nullnetotehnoloogia toodete tootmise ökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (EMP-s kohaldatav tekst) (ELT L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (ELT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

- (17) Selleks et pakkuda projektiarendajatele ja muudele investoritele kindlust ja selgust, mida on vaja kaitsevalmidusprojektide väljatöötamise edendamiseks, peaksid liikmesriigid tagama, et kõnealuste projektide loamenetluses ei ületata kindlaksmääratud tähtaegu.
- (18) Käesolev määrus ei piira asjakohasel juhul rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi.
- (19) Kuna käesoleva määruse eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ja seda saab meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1 **Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „kaitsevalmidusprojekt“ – tegevuste, investeeringute ja meetmete kogum, mille eesmärk on suurendada liikmesriigi või mitme liikmesriigi kaitsevalmidust, sealhulgas kaitsetööstuse arendamise kaudu;
- (2) „kaitsetööstus“ – kõik ettevõtjad, kes tegelevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ⁷ artikli 3 lõikes 1 määratletud kaitseotstarbeliste toodete väljatöötamise, tootmise ja valmistamisega;
- (3) „kaitsevalmidus“ – ühe või mitme liikmesriigi valmisolek reageerida kaitsevaldkonnas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ⁸ artikli 1 punktis 10 määratletud kriisile;
- (4) „keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/697⁹ artikli 2 punktis 15.
- (5) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – komisjoni soovitus (EL) 2025/1099¹⁰ lisas määratletud ettevõtja;
- (6) „loamenetlus“ – menetlus, mis hõlmab kõiki asjaomaseid lube, sealhulgas lube, mida on vaja kaitsevalmidusprojektide ehitamiseks, laiendamiseks, ümberehitamiseks ja

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (ELT L 146, 10.6.2009, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

¹⁰ Komisjoni 21. mai 2025. aasta soovitus (EL) 2025/1099, mis käsitleb väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate määratlust (ELT L, 2025/1099, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj>).

käitamiseks, samuti kõiki vajalikke haldustoiminguid alates taotluse täielikkuse tunnistamisest kuni taotluse kohta tehtud lõplikust otsusest teatamiseni asjaomase ühtse kontaktpunkti poolt;

- (7) „projektiarendaja“ – kaitsevalmidusprojekti välja töötav ettevõtja või ettevõtjate konsortsium;
- (8) „väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ või „VKEd“ – komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹¹ lisa artiklis 2 määratletud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad;

Artikkel 2

Ühtne kontaktpunkt

1. Hiljemalt ... [kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] loob või määrab iga liikmesriik ühe asutuse, millest saab asjakohasel haldustasandil ühtne kontaktpunkt.
2. Ühtne kontaktpunkt vastutab kaitsevalmidusprojektide loamenetluse hõlbustamise ja koordineerimise eest ning haldusmenetluste sujuvamaks muutmise kohta teabe andmise eest kooskõlas artikliga 3, sealhulgas projektiarendajale selle kohta teabe andmise eest, millal loetakse taotlus artikli 5 lõike 6 kohaselt täielikuks.
3. Lõike 1 kohaselt loodud või määratud ühtne kontaktpunkt on kaitsevalmidusprojekti loamenetluses projektiarendaja ainus kontaktpunkt. Ta teavitab projektiarendajat selles menetluses tehtud lõplikust otsusest.
4. Projektiarendajatel lubatakse esitada kõiki loamenetluse jaoks asjakohaseid dokumente elektrooniliselt.
5. Pädevad asutused tagavad, et kõiki konkreetse projekti jaoks tehtud asjakohaseid uuringuid või antud lube ja kinnitusi võetakse arvesse ning et ei nõuta uuringute, lubade või kinnituste dubleerimist, välja arvatud juhul, kui liidu või riigisisese õigusega on ette nähtud teisiti.
6. Liikmesriigid tagavad, et ühtsel kontaktpunktil ja kõigil pädevatel asutustel, kes vastutavad loamenetluses mingi etapi eest, sh kõik protseduurietapid, on piisaval arvul kvalifitseeritud töötajaid ning piisavad rahalised, tehnilised ja tehnoloogilised vahendid, sealhulgas asjakohasel juhul täiend- ja ümberõppeks, et täita tulemuslikult oma ülesandeid käesoleva määruse alusel.
7. Asutused, kes osalevad loamenetluses ja muud asjaomased ametiasutused täpsustavad ja teevad asjaomasele ühtsele kontaktpunktile kättesaadavaks nõuded ja kogu teabe, mida projektiarendajalt enne loamenetluse algust nõutakse.
8. Liikmesriigi taotlusel võib komisjon käesoleva määruse rakendamise toetamiseks selle liikmesriigi ametiasutusi suutlikkuse suurendamisel abistada, eelkõige ühtse kontaktpunkti loomisel või käitamisel.

¹¹ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta ([ELT L 124, 20.5.2003, lk 36](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

Artikkel 3

Teabe kättesaadavus veebis

Liikmesriigid esitavad kaitsevalmidusprojektidega seotud loamenetluste kohta internetis üldsusele tsentraliseeritult ja kergesti kättesaadaval viisil järgmise teabe:

- (a) artikli 2 lõikes 1 osutatud ühtsed kontaktpunktid;
- (b) loamenetlus, muu hulgas teave loamenetlusega seotud vaidluste lahendamise kohta, sealhulgas vajaduse korral vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismid, kui sellised menetlused on riigisisese õigusega ette nähtud;
- (c) rahastamis- ja investeerimisteenused;
- (d) rahastamisvõimalused liidu või liikmesriigi tasandil;
- (e) ettevõtluse tugiteenused, muu hulgas, kuid mitte ainult ettevõtte tulumaksu deklareerimine, kohalikud maksuseadused või tööõigus.

Artikkel 4

Rakendamise kiirendamine

Liikmesriigid pakuvad haldustuge oma territooriumil asuvatele kaitsevalmidusprojektidele, pöörates erilist tähelepanu nendes projektides osalevatele VKEdele ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, sealhulgas väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, andes muu hulgas:

- (a) abi kohaldatavatele haldus- ja aruandluskohustustele vastavuse tagamiseks;
- (b) abi projektiarendajatele üldsuse teavitamiseks;
- (c) abi projektiarendajatele loamenetluse käigus, eelkõige VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate puhul.

Artikkel 5

Loamenetluse kestus

1. Kaitsevalmidusprojektide loamenetlus, sealhulgas asjaomase loa andmine, ei kesta kauem kui [60] päeva.
2. Kui kaitsevalmidusprojekti jaoks on vaja ehitada ühte tegevuskohta mitu rajatist või üksust, võivad projektiarendaja ja ühtne kontaktpunkt leppida kokku projekti jagamises mitmeks väiksemaks projektiks, et pidada kinni kohaldatavatest tähtaegadest.
3. Erandjuhtudel, kui kavandatud kaitsevalmidusprojekti olemus, keerukus, asukoht või suurus seda nõuab, võib liikmesriik lõikes 1 osutatud tähtaega enne selle aegumist juhtumipõhiselt korra kuni 30 päeva võrra pikendada.
4. Kui liikmesriik on seisukohal, et kaitsevalmidusprojekt tekitab erakordse riski töötajate või kogu elanikkonna tervisele ja ohutusele, ning kui on vaja lisaaega, et välja selgitada, kas kindlakstehtavaid riske maandavad meetmed on kasutusele võetud, võib ta 30 päeva jooksul alates loamenetluse algatamisest juhtumipõhiselt pikendada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tähtaega 60 päeva võrra.
5. Lõike 3 või 4 kohaldamisel teavitab ühtne kontaktpunkt projektiarendajat kirjalikult pikendamise põhjusest ja kuupäevast, mil lõplik otsus eeldatavasti tehakse.
6. Hiljemalt 15 päeva jooksul alates loataotluse saamisest tunnistab asjaomane ühtne kontaktpunkt taotluse täielikkust ja kinnitab käesoleva määruse kohaldamist, või kui

projektiarendaja ei ole saatnud kogu taotluse menetlemiseks vajalikku teavet, palub ühtne kontaktpunkt projektiarendajal esitada põhjendamatu viivitusega täielik taotlus, täpsustades puuduoleva teabe. Kui esitatud taotlust peetakse teist korda mittetäielikuks, võib ühtne kontaktpunkt 15 päeva jooksul pärast teist esitamist esitada teise teabenõude. Ühtne kontaktpunkt ei nõua teavet valdkondades, mida esimene lisateabe taotlus ei hõlmanud, ja võib nõuda tõendeid üksnes kindlaks tehtud puuduva teabe täiendamiseks. Kuupäeva, millal ühtne kontaktpunkt taotluse täielikuks tunnistab, käsitatakse selle taotluse loamenetluse alguskuupäevana.

7. Mitte ühegi loamenetluse jaoks käesolevas artiklis sätestatud tähtaeg ei takista liikmesriike kehtestamast lühemaid tähtaegu.
8. Kui ühtne kontaktpunkt ei teavita projektiarendajat loamenetluse tulemustest lõikes 1 sätestatud ning vajaduse korral lõigete 3 ja 4 kohaselt pikendatud tähtaja jooksul, loetakse taotlusega hõlmatud load antuks. Ühtne kontaktpunkt saadab projektiarendajale viivitamata kirjaliku kinnituse, et esitatud taotluse alusel on luba vaikimisi antud.

Artikkel 6 **Planeerimine**

1. Kavade, sealhulgas üldplaneeringute, ruumiliste planeeringute ja maakasutuskavade koostamise eest vastutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud asutused lisavad vajaduse korral sellistesse kavadesse sätteid kaitsevalmiduse tegevuste, projektide ja vajaliku taristu arendamise kohta. Kaitsevalmidusprojektide arendamise hõlbustamiseks tagavad liikmesriigid, et kõik asjakohased ruumilise planeerimise andmed on veebis kättesaadavad kooskõlas artikliga 3.
2. Kui kavasid, mis sisaldavad sätteid kaitsevalmidusprojektide arendamise ja nende jaoks vajaliku taristu kohta, tuleb hinnata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/42/EÜ¹² ja nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ¹³ artikli 6 kohaselt, ühendatakse need hindamised. Kui see on kohaldatav, käsitletakse ühendatud hindamise käigus ka mõju Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2000/60/EÜ¹⁴ osutatud potentsiaalselt mõjutatud veekogudele. Kui asjaomased liikmesriigid peavad hindama käimasoleva ja tulevase tegevuse mõju merekeskkonnale, sealhulgas maismaa ja mere koostoimele, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/89/EL¹⁵ artiklis 4, hõlmab ühendatud hindamine ka seda mõju. Asjaolu, et hindamisi käesoleva lõike kohaselt ühendatakse, ei mõjuta nende sisu ega kvaliteeti. Ühendatud hindamine toimub käesolevas määruses sätestatud tähtaegade jooksul.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

¹³ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/89/EL, millega kehtestatakse mereruumi planeerimise raamistik (ELT L 257, 28.8.2014, lk 135, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

Artikkel 7

Kaitsevalmidusprojektide eelisstaatus

Kõiki kaitsevalmidusprojektidega seotud vaidluste lahendamise menetlusi, kohtuvaidlusi, apellatsioone ja õiguskaitsevahendeid, haldusmenetlusi riiklikes kohtutes, erikohtutes, organites või vahekohtutes, sealhulgas lepitusi ja vahekohtumenetlusi, kui need on riigisiseses õiguses olemas, käsitatakse kiireloomulistena, kui asjaomaseid loamenetlusi käsitlevas riigisiseses õiguses on sellised kiirmenetlused ette nähtud ja seal sätestatud ulatuses ning tingimusel, et austatakse kohaldatavaid üksikisikute või kogukondade kaitseõigusi. Kaitsevalmidusprojektide arendajad osalevad sellises kiirmenetluses, kui see on asjakohane.

Artikkel 8

ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni konventsioonide kohaldatavus

Käesolev määrus ei piira asjakohasel juhul kohustusi, mis tulenevad 25. juunil 1998. aastal Århusis allkirjastatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioonist ning 25. veebruaril 1991. aastal Espoos allkirjastatud UNECE piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist ja selle 21. mail 2003. aastal Kiievis allkirjastatud keskkonnamõju strateegilise hindamise protokollist.

Artikkel 9

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse üksnes selliste kaitsevalmidusprojektide taotluste suhtes, mis esitati pärast nimetatud kuupäeva.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja